MARGINALII LA TURUL DIVIZIEI A

EFICACITATEA

LA GRANIȚA DINTRE NEREALIZĂRI ȘI SPERANȚE

Ne propunem — acum, la încheierea suitei de analize ocazionate de desfășurarea primei părți a campionatului și în ajunul reluării activității oficiale — o scurtă incursiune retrospectivă în domeniul atît de discutat și mereu prezent în actualitate, al eficacității. De fapt, ca să spunem așa, este vorba mai curînd de un **memento**, care în intenția noastră urmărește în ultimă instanță să atragă atenția asupra ceea ce reprezintă, fără îndoială, rațiunea principală a jocului de fotbal, a întrecerii sportive. Și pentru ca datele de care dispunem, în urma înregistrărilor efectuate cu prilejul celor 120 de partide disputate în toamna anului trecut, să poată sugera mai bine raportul dintre realizări, cerințe și perspectiva imediată, vom căuta în rîndurile de față — renunțînd la generalități și teoretizări — să prezentăm eficacitatea primei jumătăți a acestui campionat sub forma unei statistici complexe, care să poată constitui, apreciem noi, un punct de plecare, obiectiv și util, în preocupările de viitor ale echipelor noastre și în primul rînd ale celor divizionare A. Sperăm în același timp ca în acest fel să oferim tuturor jucătorilor și antrenorilor și un bun prilej de reflecție asupra adevăratelor lor posibilități, pe care le așteptăm valorificate cît mai deplin și în interesul fotbalului, în jocurile acestui retur, pregătit oricum în condiții superioare acelora din anii precedenți.

3 240 DE ȘUTURI ÎN 120 DE MECIURI...

Acesta este bilanțul activității ofensive a celor 16 formații divizionare A, în primele 15 etape ale campionatului. Ceea ce, raportat la o singură întîlnire, înseamnă în medie 27 de lovituri la poartă, sau o lovitură — expediată cu intenția transformării sale în gol — la fiecare 3—4 minute ale unei partide. Și iată acum cum ar arăta un prim clasament, întocmit după criteriul frecvenței șuturilor, care reprezintă, indiscutabil, un indiciu principal în privința concepției de joc, proprie fiecăreia dintre echipele noastre fruntașe.

Echipa	Lovituri la poartă		
	Acasă	În deplasare	Total
1. Farul	145	97	242
2. Dinamo	175	63	238
3. Petrolul	173	62	235
4. U.T.A.	158	76	234
5. C.F.R. Cluj	150	75	225
6. Universitatea Cluj	158	54	212
7. Universitatea Craiova	141	68	209
8. Steaua	152	57	209
9. Jiul	150	58	208
10. Politehnica	121	78	199
11. C.F.R. Timișoara	117	81	198
12. Rapid	146	48	194
13. F. C. Argeș	96	73	169
14. Steagul Roșu	109	58	167
15. Sport club Bacău	84	73	157
16. Progresul	91	53	144
Total	3 240	2 166	1 074

În tabelul nr. 1 apar astfel pe primele locuri formații cu atacuri recunoscute ca foarte active (Farul, Dinamo, Petrolul și U.T.A.) în timp ce Progresul, Steagul roșu, Sport club Bacău, F. C. Argeș și chiar Rapid, clasate în jumătatea inferioară a acestei ierarhizări, confirmă insuficiențe ofensive compensate pe alocuri numai prin forța și virtuțile tactice ale apărătorilor.

O remarcă interesantă ni se pare și aceea care se referă la frecvența diferențiată (acasă și în deplasare) a loviturilor de poartă, aceasta bineînțeles raportată la numărul de jocuri susținute pe teren propriu sau pe teren străin. Din acest punct de vedere, cele mai productive atacuri — potrivit mediei șuturilor executate de meci — sînt, ca gazde, Petrolul, U.T.A., Universitatea Cluj și Universitatea Craiova; iar ca oaspeți, Farul, Politehnica și Dinamo.

...DOAR 291 DE GOLURI!

Există în general, în fotbal, diferite modalități de a înțelege și de a încerca realizarea în practică a eficacității la dimensiunile corespunzătoare realizării succesului. După unii acest lucru se traduce printr-un accent mare pe frecvența loviturilor la poartă, care ar putea determina, într-un raport direct proporțional și finalitatea reală a acțiunilor, exprimată prin numărul de goluri. După alții, dimpotrivă, adevărata eficacitate se poate obține respectînd principiul „puțin și bun", ceea ce, cu alte cuvinte, ar însemna să șutezi în condiții de certitudine maximă a finalizării, punînd preț deosebit pe precizia execuției tehnice. Și într-un caz și în celălalt însă, procentul de încadrare a loviturilor pe spațiul porții este un indiciu obiectiv al calității, care hotărăște, în ultimă instanță, valoarea randamentului ofensiv, sau în accepțiunea propriu-zisă a noțiunii de eficacitate, numărul de goluri înscris în perioada de timp la care ne referim. Pe această bază cel de-al doilea clasament (tabelul nr. 2) reprezintă un pas în plus față de primul în realizarea unei legături directe care există între eficacitate și comportarea de ansamblu a echipelor. Atrage atenția chiar și un început de identificare a ierarhizării formațiilor, după productivitatea în goluri a atacurilor, cu aceea reprezentînd situația campionatului la capătul primelor sale 15 etape (locurile 1, 15 și 16 ocupate de Dinamo și respectiv Progresul și C.F.R. Timișoara).

Echipa	Goluri înscrise		
	Acasă	În deplasare	Total
1. Dinamo	21	5	26
2. Politehnica	14	12	26
3. Farul	16	9	25
4. U.T.A.	19	4	23
5. Sport club Bacău	15	7	22
6. Steaua	17	4	21
7. Petrolul	16	4	20
8. C.F.R. Cluj	17	3	20
9. F.C. Argeș	13	6	19
10. Universitatea Cluj	12	5	17
11. Rapid	13	4	17
12. Jiul	15	0	15
13. Universitatea Craiova	7	5	12
14. Steagul roșu	6	4	10
15. Progresul	7	3	10
16. C.F.R. Timișoara	5	3	8
Total	213	78	291

De aici apoi și pînă la stabilirea configurației propriu-zise a clasamentului divizionar un rol de seamă l-a jucat evident, și aportul substanțial al apărărilor care, în unele cazuri (Steagul roșu, Universitatea Craiova, Rapid), și-au adus contribuții cu mult peste nivelul de comportare a atacurilor, estompînd chiar insuficiențele acestora, în timp ce altele (Farul, Sport club Bacău, Steaua, C.F.R. Cluj), au făcut să coboare ștacheta cîștigurilor obținute în principal pe seama spiritului ofensiv, sub limita potențialului de ansamblu.

Reținem, din datele prezentate pînă acum și o primă concluzie — poate cea mai importantă — aceea că **din 3 240 de șuturi trase la poartă au fost înscrise doar 291 goluri, adică un procent de numai 9 la sută!** Dacă situația aceasta s-ar fi referit, să spunem, la eficiența loviturilor de colț sau a loviturilor libere în general, este mai mult decît probabil că ne-am fi declarat oarecum mulțumiți. Aceasta ținînd seama și de criza de considerație prin care trece în ultima vreme jocul la momente fixe. Cînd însă este vorba de eficacitate în sensul ei major — acela de concretizare a acțiunilor de atac în goluri — cifra de 291 ni se pare, cel puțin în comparație cu datele din perioadele corespunzătoare ale ultimilor trei ani competiționali (așa cum rezultă din figura nr. 1) o formă concretă de manifestare a unor insuficiențe a căror explicație nu trebuie căutată numai în condițiile deosebite de desfășurare a campionatului în anul „El Mundialului". Pentru că însăși multitudinea posibilităților de finalizare, exprimată în numărul global — apreciem noi considerabil — al loviturilor la poartă ne îndeamnă să credem că cele 291 de goluri înscrise reprezintă un plafon nesatisfăcător, realizat pe fondul unei pregătiri deficitare, tributară ea însăși acelor elemente ale jocului care-i dau acestuia un conținut și un sens real.

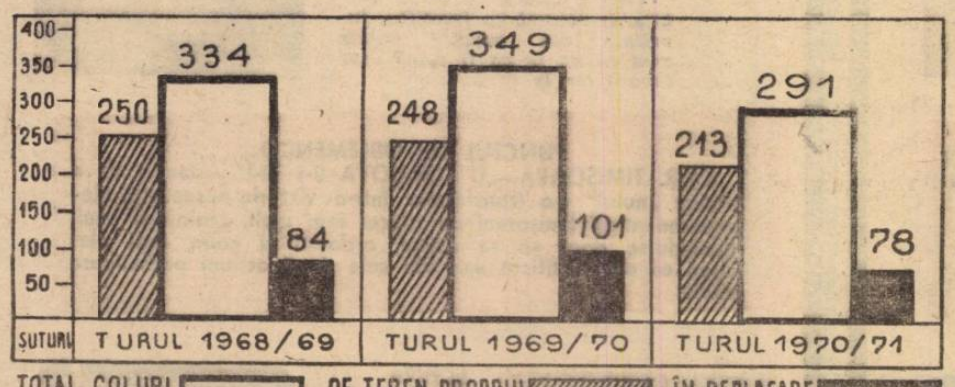

Fig. 1

	ELEMENTE TEHNICE			SITUAȚIA TACTICĂ			
	PICIOR	CAP	TOTAL	DIN ACȚIUNE	LOV. LIBERE	11 M.	TOTAL
TUR 1969/70	291	58	349	298	29	22	349
TUR 1970/71	256	33	291	244	35	12	291

Fig. 2

TREI ÎNTREBĂRI, ACELAȘI RĂSPUNS

Să încercăm în continuare a răspunde unor întrebări care, nu ne îndoim, ar putea servi în bună măsură și la stabilirea unor criterii mai obiective de apreciere a nivelului actual al eficacității echipelor noastre, raportat — în cazul de față — la prima jumătate a campionatului din ediția 1969/1970.

Mai întîi **cum se înscriu golurile?** Din datele cuprinse în fig. nr. 2 desprindem două aspecte semnificative și anume: scăderea substanțială a numărului de goluri „din acțiune", ca și al acelora marcate cu capul. Și într-un caz și în celălalt credem că este vorba de consecințe ale unor măsuri speciale de organizare a defensivei, care limitează pătrunderile atacanților pe direcția porții și în același timp — printr-o supraveghere și marcaj strict în zonele de finalizare — incomodează în mișcare și în interceptarea mingii chiar și pe acei jucători, recunoscuți pentru detență și precizia loviturilor cu capul, obligați în aceste condiții să caute alte soluții pentru a înșela vigilența apărătorilor. Și cum preocupările pentru găsirea unor astfel de soluții sînt încă neconvingătoare și izolate, primatul defensivei determină într-o măsură hotărîtoare limitele eficacității ofensive.

Cînd se înscrie? Ar părea poate mai puțin interesant, la prima vedere acest lucru. În realitate, așa după cum rezultă din figura nr. 3, spre deosebire de ediția 1969/1970, cînd numărul golurilor creștea progresiv pînă la finalul partidelor (dovadă a unei bune dozări a efortului) în prima jumătate a acestui campionat înregistrăm, la mijlocul ambelor reprize, perioade de scădere accentuată a valorilor numerice, fapt care, corelat cu oscilațiile sub raportul rezistenței jucătorilor, ne indică o netăgăduită suferință în ceea ce privește capacitatea fizică a echipelor noastre în sezonul trecut. Ceea ce de fapt a determinat și adoptarea unor măsuri corespunzătoare din partea F.R.F., în cadrul cărora a fost inclusă și testarea obligatorie a fotbaliștilor.

Cine înscrie? Din repartizarea celor 291 de goluri pe posturi în cadrul echipelor, așa cum se arată în figura nr. 4, putem trage încă o concluzie care ne poate ajuta să facem un pas înainte pe calea explicării pe baze statistice a actualei situații privind eficacitatea la nivelul Diviziei A. Numeric și procentual realizările fundașilor și ale mijlocașilor nu au suferit, comparativ cu ediția trecută a campionatului, modificări substanțiale. Aceeași remarcă și în privința autogolurilor. În schimb însă, la rubricile rezervate înaintașilor, observăm, pe de o parte reducerea accentuată a numărului de goluri înscrise de atacanții centrali ceea ce a contribuit, după părerea noastră, în mod hotărîtor la stabilirea cifrei totale a eficacității din toamna anului trecut; iar pe de altă parte, o creștere procentuală, nu lipsită de importanță, a productivității extremelor, aceasta nereușind totuși să compenseze nerealizările evidente ale centralilor. Este fără îndoială și acest lucru un indiciu al dificultăților de acțiune în zonele aglomerate și fortificate din fața porților, acolo unde se desfășoară de regulă ponderea activității în teren a înaintașilor centrali. Dar nu trebuie trecut cu vederea nici faptul că, spre deosebire de edițiile precedente ale campionatului, în prezent se manifestă o vizibilă scădere a forței de joc care a caracterizat pînă nu demult jucători de mare randament ca Dumitrache, Neagu, Dembrovschi sau Tătaru, a căror contribuție la zestrea generală de goluri este neînsemnată în raport cu posibilitățile lor. La fel de importantă ni se pare și constatarea potrivit căreia fotbalul nostru resimte în momentul de față o acută lipsă de oameni de gol. S-ar putea ca aceasta să fie efectul unei stări trecătoare, legată de obligațiile și solicitările neobișnuit de mari ale jucătorilor din prima divizie, în anul participării noastre la Campionatul mondial din Mexic. De aceea nici nu ne grăbim să depășim cadrul unor aprecieri care ar include și perspectiva apropiată. Și asta pentru că sperăm ca returul acestui campionat să ne completeze cu date noi constatările pe marginea realizărilor din toamnă, în urma cărora să putem formula concluzii cît mai aproape de adevăr.

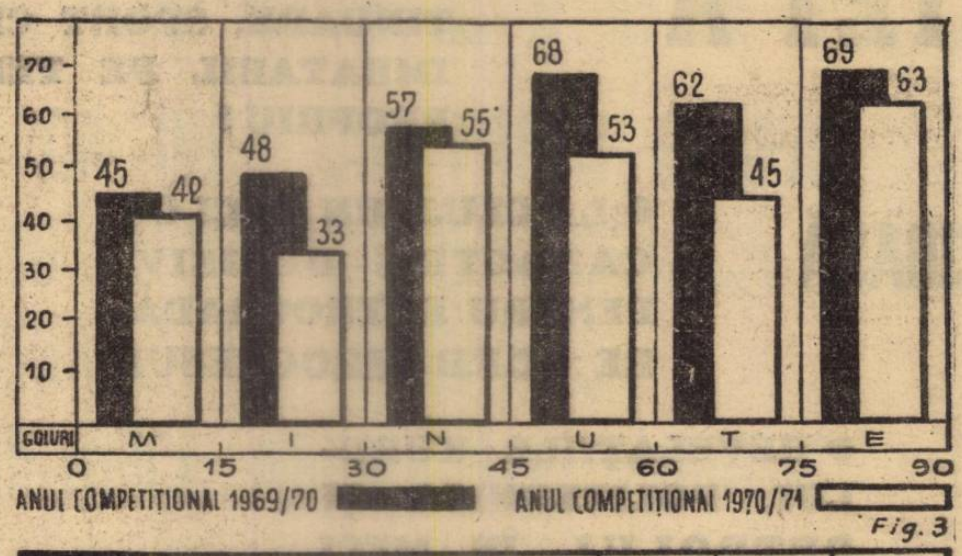

Fig. 3

	AUTOGOLURI		FUNDAȘI LAT.		FUNDAȘI CENT.		MIJLOCAȘI		ÎN. CENTRALI		EXTREME		TOTAL	
	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%
TUR 1969/70	19	5	5	1	15	4	57	17	167	48	80	25	349	100
TUR 1970/71	11	4	5	2	14	5	53	18	119	41	89	30	291	

Fig. 4

Pînă atunci însă răspunsul comun la cele trei întrebări de mai sus ne obligă să consemnăm criza acută pe care o traversează în prezent eficacitatea. Și pe temeiul acestei realități să reînnoim invitația, exprimată la începutul acestor rînduri, ca ansamblul de date și statistici prezentat de noi să constituie un prilej de reflecție, un memento, pentru echipele noastre divizionare, acum în pragul reluării sezonului oficial.

Mihai IONESCU